

C/2024/5370

17.9.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Unijny plan działania na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i przestępczości zorganizowanej

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/5370)

Sprawozdawca:	Matteo Luigi BIANCHI (IT/EKR), członek Zgromadzenia Lokalnego Varese
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnego planu działania na rzecz zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i przestępczości zorganizowanej COM(2023) 641

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Wprowadzenie

1. Podziela obawy Komisji Europejskiej związane z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi w ramach przestępczości zorganizowanej: jest to obecnie jedno z głównych i poważnych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa w Europie. Dane potwierdzają, że w tym względzie sytuacja w europejskich miastach i regionach pogarsza się z powodu wzrostu ilości dostępnych niedozwolonych środków odurzających oraz produkcji i rozprzestrzeniania się narkotyków syntetycznych ⁽¹⁾.
2. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej i wszystkich organów zaangażowanych w zwalczanie nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i przestępczości zorganizowanej. By osiągnąć duże zyski, siatki przestępcze uciekają się do korupcji, zastraszania i przemocy na ulicach, z powodu której ucierpiało już wiele niewinnych ofiar. Oprócz tego w całej Europie tysiące osób zmarły z przedawkowania ⁽²⁾.

Strategia i reakcja UE

3. Z aprobatą przyjmuje unijną strategię zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025, agendę UE w zakresie środków odurzających oraz Plan działania UE w zakresie środków odurzających na lata 2021–2025, które mogą przyczynić się do zintensyfikowania wspólnych działań UE w walce z siatkami przestępczymi i do podjęcia multidyscyplinarnych działań w zakresie profilaktyki i opieki. Podkreśla rolę AI i obliczeń superkomputerowych w usprawnianiu wykrywania narkotyków, prognozowania przestępczości i spersonalizowanych programów rehabilitacji, co zwiększa efektywność i skuteczność tych strategii.
4. Pochwala propagowane przez Komisję Europejską inicjatywy w zakresie zwalczania siatek przestępczych, w tym konfiskatę mienia, ułatwianie dochodzeń finansowych oraz poprawę współpracy między organami celnymi a organami ścigania.
5. Zgadza się, że transgraniczny charakter siatek przestępczych wymaga coraz ściślejszej współpracy z państwami trzecimi (zarówno tymi, w których produkuje się środki odurzające, jak i tymi, przez które są one przewożone, zanim dotrą do Europy). Z zadowoleniem przyjmuje współpracę z Ameryką Łacińską i Karaibami, Afryką, Bliskim Wschodem i Azją Środkową.
6. Przyjmuje z zadowoleniem wsparcie finansowe dla europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępcstwami (EMPACT). Aprobuje także wsparcie dla Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), które – dzięki przekształceniu się w nową Agencję UE ds. Narkotyków – może poprawić swoje zdolności oceny zagrożeń i monitorować rozprzestrzenianie się narkotyków syntetycznych w UE. To z kolei przyczyni się do określenia środków zaradczych i zajęcia się kwestią prekursorów narkotykowych.

⁽¹⁾ https://www.euda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en

⁽²⁾ https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024/drug-induced-deaths_en

Priorytetowe działania

7. Zgadza się z wyznaczonymi przez Komisję czterema priorytetowymi obszarami: znacznym zwiększeniem odporności centrów logistycznych, rozbijaniem siatek przestępczych, wzmocnieniem prewencji oraz rozwijaniem współpracy międzynarodowej.
8. Podkreśla, że dla realizacji priorytetu, którym jest wzmocnienie prewencji uwzględniającej zasady ograniczania szkód i zasady zdrowia publicznego, istotne znaczenie ma przyjęcie trwałych rozwiązań oraz włączenie władz lokalnych i regionalnych.
9. Wspiera zacieśnienie współpracy między UE i Bałkanami Zachodnimi poprzez już istniejące formy współpracy, przystąpienie krajów Bałkanów Zachodnich do Empact oraz ich wymianę danych z EMCDDA.
10. Odnotowuje, że działalność siatek przestępczych zajmujących się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi ma również negatywny wpływ na środowisko i przyczynia się do wylesiania, niszczenia siedlisk oraz zanieczyszczenia spowodowanego produkcją i usuwaniem chemikaliów wykorzystywanych w produkcji narkotyków syntetycznych.

Sojusz portów europejskich: znaczne zwiększenie odporności centrów logistycznych

11. Z zadowoleniem przyjmuje działania przewidziane przez sojusz portów europejskich, by znacznie zwiększyć odporność centrów logistycznych ze względu na obsługiwany przez nie rocznie olbrzymi wolumen handlu towarami i tranzytu pasażerów⁽¹⁾ oraz na ich infiltrację przez siatki przestępcze⁽²⁾, które wykorzystują porty do nielegalnych przewozów.
12. Zwraca uwagę, że sojusz portów europejskich oraz program „Cła” powinny przyczynić się do ułatwienia skutecznego zarządzania ryzykiem i kontroli celnych związanych z przemytem niedozwolonych środków odurzających i prekursorów narkotykowych⁽³⁾ we wszystkich portach (w tym mniejszych) i na wszystkich lotniskach w UE, co będzie zapobiegać przeniesieniu nielegalnego obrotu do słabiej monitorowanych centrów logistycznych.
13. Zauważa, że konieczne jest powszechne zastosowanie takich narzędzi cyfrowych i technologicznych, które wykrywają obecność substancji niezauważanych podczas testów na narkotyki i skanowania ładunków (które stosuje się już w niektórych portach) i które umożliwiają szczegółową kontrolę w taki sposób, by nie powodować opóźnień, zwłaszcza w wypadku łatwo psujących się towarów. Zwraca uwagę, że odpowiednie zasoby informatyczne⁽⁴⁾ służące do pozyskiwania, analizowania i wyboru danych są niezbędne i że każdy punkt celny powinien systematycznie otrzymywać narzędzia cyfrowe niezależnie od tego, czy posiada określone zdolności. W tym kontekście między organami uczestniczącymi w kontroli i ochronie bezpieczeństwa powinna odbywać się bardziej systematyczna wymiana już wdrożonych najlepszych praktyk.
14. Podkreśla potrzebę inwestowania w innowacyjne narzędzia i technologię we wszystkich europejskich portach i centrach logistycznych. Mogłoby to obejmować rozważenie rozwiązań takich jak nadzór oparty na sztucznej inteligencji, wykorzystanie łańcucha bloków do zapewnienia przejrzystości łańcucha dostaw oraz zaawansowaną analizę danych na potrzeby prognozowania przestępczości. Podkreśla w tym kontekście znaczenie monitorowania i analizy platform internetowych wykorzystywanych do handlu narkotykami i do ich dystrybucji, przy jednoczesnym zapewnieniu regionom słabiej rozwiniętym odpowiedniego wsparcia we wdrażaniu tych zaawansowanych technologii w celu utrzymania spójnego poziomu bezpieczeństwa i skuteczności w całej UE.
15. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie sojuszu opartego na partnerstwie publiczno-prywatnym z udziałem wszystkich podmiotów, które odgrywają pierwszoplanową rolę w zarządzaniu bezpieczeństwem portów i jego ochronie i są pierwszym punktem kontaktu w walce z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi i infiltracją przestępczą. Zwraca uwagę, że w partnerstwie mogą również uczestniczyć władze lokalne i regionalne na graniczących z organami celnymi obszarach, na których mieszczą się centra logistyczne.

(1) Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu, „Assessment of potential of maritime and inland ports and inland waterways and of related policy measures, including industrial policy measures” – sprawozdanie końcowe, Urząd Publikacji, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/03796>.

(2) Europol, wspólne sprawozdanie „Criminal networks in EU ports”, wersja publiczna (PDF).

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia programu „Cła” na rzecz współpracy w dziedzinie ceł oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1294/2013 (Dz.U. L 87 z 15.3.2021, str. 1).

(4) Wydział Guardia di Finanza w porcie lotniczym Malpensa (przez który przewożonych jest rocznie 70 % towarów transportowanych przez włoskie lotniska i w którym odbywa się 75 % konfiskat wszystkich narkotyków przemycanych przez włoskie lotniska – zob. sprawozdanie za 2023 r. „Relazione Annuale al Parlamento sul fenomeno delle tossicodipendenze in Italia”) opracował program S3 – Sistema Selezione Spedizioni umożliwiający wykrywanie przesyłek, które należy poddać kontroli fizycznej, a także oprogramowanie Geo S.A.T. Sistemi Analisi Tabulari GEOlocalizzati (jednoznaczne geograficznie systemy tabularyzacji i analizy danych) oraz bazę danych A.C.R.A.PAX (analiza kryminalna pasażerów portu lotniczego).

16. Odnotowuje, że partnerstwo publiczno-prywatne może mieć na celu wymianę informacji strategicznych i operacyjnych, rozpowszechnienie wymiany dobrych praktyk oraz opracowanie środków antykorupcyjnych takich jak na przykład stworzenie poufnego kanału, za pośrednictwem którego pracownicy mogliby zgłaszać ewentualne naciski, co przyczyniłoby się do podniesienia poziomu świadomości w zakresie uczciwości i odporności pracowników.

17. Podkreśla, że ważne jest, by zwracać się również do poszczególnych portów oraz portów lotniczych o informacje zwrotne na temat ich potrzeb w zakresie wyposażenia technologicznego i szkolenia personelu, by zapewnić optymalną skuteczność ich działań kontrolnych.

Rozbijanie siatek przestępczych wysokiego ryzyka

18. W pełni zgadza się, że aby doprowadzić do rzeczywistej zmiany w walce z przestępczością zorganizowaną, należy rozbić siatki przestępcze. Dlatego też wskazane byłoby krzewienie współpracy między organami policji w państwach członkowskich UE z myślą o ulepszeniu obrazu wywiadowczego sytuacji oraz zapewnienie specjalistycznych, dobrze wyszkolonych służb dysponujących odpowiednimi narzędziami.

19. Zdaje sobie sprawę, jak istotne dla wykrywania siatek przestępczych jest mapowanie przez Europol. Będzie musiało ono podlegać regularnej aktualizacji, by zapewnić państwom członkowskim oraz władzom lokalnym i regionalnym cenne informacje o tym, które siatki międzynarodowe działają na ich terytorium (7).

20. Wyraża głębokie zaniepokojenie prekursorami narkotyków i zwraca uwagę na potrzebę wczesnego wykrywania niedozwolonych środków odurzających oraz szybkiego dostosowania prawodawstwa, by przeciwdziałać wprowadzaniu na rynek nowych substancji wykorzystywanych do produkcji substancji niebezpiecznych dla zdrowia. Uznaje różne rozwiązania ustawodawcze w poszczególnych państwach członkowskich, ale podkreśla, że zwalczanie nadużywania narkotyków powinno być wspólnym priorytetem.

21. Stwierdza, że by zapewnić dostosowanie strategii dochodzeniowych oraz przyspieszenie gromadzenia dowodów transgranicznych, niezbędne jest usunięcie wszelkich praktycznych przeszkód, które mogą spowolnić działalność dochodzeniową.

22. Uznaje znaczenie Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) dla powstrzymywania przemieszczania się osób zaangażowanych w poważne przestępstwa i przestępczość zorganizowaną, w tym w handel narkotykami, na terytorium UE. Zwraca się do państw członkowskich o pełne wykorzystanie instrumentów dostępnych w ramach SIS do namierzania i likwidacji siatek odpowiedzialnych za te przestępcze działania w europejskich miastach i regionach.

Zapobieganie

23. Zgadza się z Komisją, że zapobieganie przestępczości stanowi integralną część długoterminowych działań na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej. Zaznacza, że dzięki współpracy większej liczby podmiotów i odpowiedniej komunikacji zapobieganie może stać się praktycznym narzędziem ograniczenia korupcji i popytu na nielegalne środki odurzające oraz przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej.

24. Uważa, że należy uwzględnić i docenić pracę i możliwości interwencyjne policji lokalnej w zakresie nielegalnego obrotu środkami odurzającymi oraz ich konsumpcji, a także w zakresie prowadzenia dochodzeń w sprawie drobnych przestępstw spowodowanych spożywaniem tego rodzaju substancji.

25. Zgadza się z potrzebą ustanowienia na szczeblu krajowym i lokalnym odpowiednich procedur w zakresie kontroli, zamówień publicznych, dotacji i zezwoleń w celu zapobiegania infiltracji przestępczej. Podkreśla, że niektóre państwa członkowskie, takie jak Włochy (8), mają już dobrze rozwinięte ramy, w których władze lokalne mogą stosować instrumenty administracyjne zapobiegające infiltracji przestępczej w legalnie działających przedsiębiorstwach i organach administracji. Ostrzega, że budownictwo związane z rozwojem obszarów miejskich, a także gospodarowanie odpadami, zarządzanie portami i zamówienia publiczne to sektory najbardziej narażone na korupcję na szczeblu lokalnym. Apeluje o ukierunkowane strategie antykorupcyjne w tych obszarach, w tym o opracowanie portali internetowych, aby zapewnić przejrzystość i umożliwić kontrolę publiczną. Stwierdza również, że wskazane jest rozwijanie wymiany najlepszych praktyk i wytycznych między wszystkimi państwami członkowskimi, by pomóc im w stworzeniu krajowych ram dla takiego podejścia administracyjnego.

(7) <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/decoding-eus-most-threatening-criminal-networks>.

(8) Podejście Włoch polega na wstępnej kontroli przedsiębiorstw, które chcą uczestniczyć w zamówieniach publicznych.

26. Uważa, że potrzebna jest skoordynowana i zintegrowana praca funkcjonariuszy policji lokalnej w dużych miastach europejskich, by lepiej zwalczać narkotyki i wzmocnić stowarzyszenia lokalnych sieci policyjnych, które wymieniają się informacjami na temat postępowania z tego rodzaju przestępstwami.

27. Stwierdza, że siatki przestępcze, w tym handlarze narkotyków, żerują na osobach narażonych na zagrożenia, a do prowadzenia działalności przestępczej często wykorzystują młodzież, która porzuca naukę lub pracę. Podkreśla znaczenie ukierunkowanych interwencji na rzecz młodzieży NEET zapewniających jej możliwości kształcenia i zatrudnienia.

28. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma ochrona młodych ludzi przed działalnością organizacji przestępczych oraz zwalczanie tej działalności za pomocą niezbędnych inwestycji w politykę i skutecznych instrumentów zapobiegania przestępczości, z udziałem społeczności lokalnych, rodzin, szkół, sektora pomocy społecznej, społeczeństwa obywatelskiego, organów ścigania, sądownictwa, władz więziennych i sektora prywatnego.

29. Uznaje znaczenie wzmocnienia dochodzeń finansowych za pomocą specjalnych narzędzi i podejść oraz za pośrednictwem partnerstw publiczno-prywatnych, by umożliwić wymianę informacji między organami i instytucjami finansowymi. Dostrzega również wagę wzmocnienia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy, konfiskaty i odzyskiwania mienia. Podkreśla istotną rolę szkoleń zapewnianych przez Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL), które mogą pomóc państwom członkowskim podnosić umiejętności i kompetencje organów ścigania w zakresie dochodzeń finansowych.

30. Odnotowuje, że młodzi ludzie mają coraz wcześniej kontakt ze światem nielegalnych substancji i siatek przestępczych, i podkreśla, że konieczne jest przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej podnoszącej świadomość obywateli i skierowanej zwłaszcza do nastolatków, by właściwie poinformować ich o ryzyku związanym z przyjmowaniem nielegalnych substancji oraz z przystąpieniem do siatek przestępczych.

31. Przyjmuje z zadowoleniem wysiłki Komisji na rzecz zwiększenia zdolności organów państw członkowskich do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa komputerowe poprzez wspieranie europejskiej grupy ds. szkolenia i edukacji w zakresie cyberprzestępczości oraz Europejskiego Stowarzyszenia ds. Rozwijania Technologii Zwalczania Cyberprzestępczości.

32. Apeluje, by państwa członkowskie i Komisja Europejska wsparły realizację kampanii informacyjnej prowadzonej za pośrednictwem wszystkich kanałów komunikacji, zwłaszcza mediów społecznościowych najczęściej wykorzystywanych przez młodych ludzi, we współpracy ze wszystkimi organizacjami lokalnymi, takimi jak szkoły, organy policji, służba zdrowia, administracja lokalna, psychologowie, wyspecjalizowani nauczyciele, eksperci w dziedzinie technologii. Zaznacza, że kampania miałaby trzy cele: podniesienie świadomości młodzieży na temat używania nielegalnych substancji i związanego z nimi ryzyka, konsekwencji ewentualnego popełnienia przestępstwa oraz faktu, że nabywając i/lub sprzedając nielegalne substancje, mogą przyczynić się do wzmocnienia niebezpiecznych i brutalnych organizacji przestępczych.

33. Podkreśla, że niezbędne jest również rozszerzenie kanałów pomocy dla rodzin oraz zapewnienie możliwości szkolenia nauczycielom i funkcjonariuszom policji lokalnej. Opowiada się za uwzględnieniem szkoleń w zakresie zdrowia psychicznego dla nauczycieli, funkcjonariuszy policji lokalnej i innych liderów lokalnych, tak aby pomóc w rozpoznawaniu oznak problemów związanych ze zdrowiem psychicznym, zapewnić odpowiednie wsparcie i przerwać stygmatyzację problemów ze zdrowiem psychicznym.

34. Odnotowuje, że istnieją takie miejsca spotkań (stowarzyszenia sportowe, obiekty kulturalne, ośrodki młodzieżowe itd.), które są zwyczajowo dalekie od sprzedaży nielegalnych substancji i infiltracji przez siatki przestępcze i które – co za tym idzie – powinny być propagowane jako pozytywne przykłady. Niemniej również w tych miejscach należy przestrzegać wytycznych z jasnymi warunkami i wymogami dotyczącymi zgłaszania problematycznych zdarzeń do właściwych organów.

35. Podkreśla, że zrealizowano już projekty mające na celu zmniejszenie wpływu siatek przestępczych na dzieci, na przykład w Irlandii⁽⁹⁾ i Portugalii⁽¹⁰⁾, że niektóre państwa członkowskie wprowadziły w ostatnich latach środki na rzecz zwalczania zjawiska rekrutowania młodych ludzi przez przestępczość zorganizowaną, na przykład w Holandii oraz że w Szwecji w lipcu 2023 r. wszedł w życie nowy przepis sankcjonujący włączanie nieletnich w działalność przestępczą. Zaznacza, że takie dobre praktyki powinny być szerzej znane na szczeblu europejskim.

⁽⁹⁾ <https://eucpn.org/document/ireland-the-greentown-project>.

⁽¹⁰⁾ <https://efus.eu/activities/european-cooperation/the-city-of-lisbon-rewarded-for-its-work-on-community-policing/>.

36. Zauważa, że ponad 80 % siatek przestępczych działających obecnie w UE wykorzystuje legalne struktury biznesowe do działalności przestępczej⁽¹¹⁾. Siatki te zakładają na przykład małe przedsiębiorstwa w celu prania nielegalnych zysków lub uczestniczenia w procedurach udzielania zamówień publicznych, a tym samym oszukują instytucje publiczne. W związku z tym zgadza się z Komisją, że ważne jest, aby organy administracyjne były świadome istotnej roli, jaką mogą odegrać w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.

37. Jest świadom problemów i przeszkód we współpracy transgranicznej, które wskazano w badaniu opublikowanym w lutym 2023 r. Oceniono w nim skuteczność decyzji ramowej z 2008 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej⁽¹²⁾ oraz podkreślono istnienie znacznych rozbieżności między państwami członkowskimi w odniesieniu do przestępstw, sankcji i narzędzi dochodzeniowych. Zgadza się co do potrzeby zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi w celu wzmocnienia ich instrumentów prawnych w walce z przestępczością zorganizowaną.

38. Wzywa do opracowania praktycznego, opartego na konkretnych danych przewodnika ułatwiającego obywatelkom i obywatelom ocenę sytuacji, dostarczającego im wskazówek i wsparcia w trudnościach związanych z narkotykami. Byłby on przeznaczony dla różnych środowisk: rodziny, szkoły, miejsca pracy i społeczności. Podkreśla znaczenie zapewnienia kompleksowej opieki, w tym rehabilitacji fizycznej i psychicznej.

39. Z zadowoleniem przyjmuje to, że Komisja Europejska zamierza wykorzystać Europejski Fundusz Społeczny Plus, by wspierać lokalne inicjatywy na rzecz zwalczania ubóstwa i bezrobocia młodzieży oraz wspierania włączenia społecznego, zgodnie z wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych. Podkreśla, że konieczne jest opracowanie wskaźników ilościowych i jakościowych dotyczących wykorzystania Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, zwłaszcza do finansowania działań mających na celu włączenie młodzieży narażonej na zagrożenia, by zagwarantować pozytywne i ciągłe wyniki na wszystkich obszarach w Unii Europejskiej, na których występuje ryzykowna sytuacja, oraz zapewnić – w stosownych przypadkach – środki naprawcze.

40. Zauważa, że przestępcy wykorzystują substancje chemiczne potrzebne do produkcji produktów codziennego użytku i przekierowują je do produkcji niedozwolonych środków odurzających. Odnotowuje także, że przestępcy mogą łatwo obejść istniejące kontrole tych substancji poprzez tworzenie coraz to nowych preprekursorów. Z zadowoleniem przyjmuje gotowość Komisji, by podejście oparte na klasyfikacji kolejnych substancji jedna po drugiej (co zajmuje dużo czasu i utrudnia nadążanie za tempem innowacji przestępczości zorganizowanej) zastąpić innowacyjnymi sposobami przyspieszenia i rozszerzenia obecnego podejścia do klasyfikacji prekursorów narkotyków.

41. Podkreśla znaczenie swego współuczestnictwa w organizowanej przez Komisję w 2024 r. konferencji⁽¹³⁾ i ma nadzieję na pełne uczestnictwo w podobnych konferencjach w przyszłości, wraz z państwami członkowskimi, Europejską Siecią Zapobiegania Przestępczości, pracownikami opieki zdrowotnej i pracownikami zajmującymi się zapobieganiem przestępczości, by móc przedstawić zbiór dobrych praktyk w dziedzinie zapobiegania rekrutacji do przestępczości zorganizowanej.

42. Zgadza się, że takie zjawiska, jak sprzedaż, używanie narkotyków oraz związane z nimi przestępstwa dotyczą szczególnie pewnych obszarów, takich jak niektóre dzielnice miast, dworce kolejowe, stacje metra, a także opuszczone obszary miast. Zauważa, że osoby, które są skłonne lub zmuszane do współpracy z przestępczością zorganizowaną, często należą do najsłabszych części tkanki społecznej – mowa tu na przykład o osobach żyjących w ubóstwie i migrantach o nieuregulowanym statusie, nieproporcjonalnie narażonych na wyzysk ze strony przestępczości zorganizowanej ze względu na ich niepewną sytuację. Indywidualne motywacje różnią się, ale często są podsyćane ubóstwem, zastraszaniem, desperacją i wykluczeniem społecznym. Podkreśla, że prowadzi to do skrajnego braku bezpieczeństwa i dramatycznego pogorszenia ogólnej jakości życia społeczności lokalnych żyjących na tych obszarach. Podkreśla znaczenie inicjatyw bazujących na społecznościach lokalnych, które budują odporność na wykorzystywanie przestępcze poprzez wspieranie poczucia przynależności i zapewnienie alternatyw dla zaangażowania w nielegalną działalność.

43. Zaznacza, że władze lokalne są najbardziej bezpośrednio zainteresowane bezpieczeństwem na swoim terytorium i zdrowiem obywateli. Podkreśla, że wszystkie miasta muszą posiadać zasoby niezbędne do zagwarantowania odpowiednio przeszkolonych pracowników policji lokalnej. Zasadnicze znaczenie mają stosowne usprawnienia infrastruktury miejskiej, takie jak odpowiednie systemy oświetlenia i monitoringu, oraz wysiłki na rzecz uświadamiania o zagrożeniach i dostępnym wsparciu.

44. Zauważa, że w najsłabszych tkankach społecznych można znaleźć osoby, które są skłonne podjąć współpracę z przestępczością zorganizowaną, na przykład osoby bezrobotne lub niezintegrowani bądź bezrobotni cudzoziemcy przebywający nielegalnie. Są one proszone o przewiezienie dawek nielegalnych substancji, nie mają przy tym nic do stracenia, a nawet nie obawiają się konsekwencji sądowych.

⁽¹¹⁾ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>.

⁽¹²⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, str. 42).

⁽¹³⁾ <https://www.eucpn.org/events/ecpc2024>.

45. Zwraca uwagę na ścisłe powiązania między nadużywaniem substancji a handlem ludźmi i wykorzystywaniem narkotyków jako broni przez handlarzy ludźmi w celu uzależnienia i kontrolowania ich ofiar. Wzywa w związku z tym do podjęcia skoordynowanych działań w celu zwalczania zarówno handlu narkotykami, jak i handlu ludźmi, które są często prowadzone jednocześnie lub przez te same siatki przestępcze.

46. Podkreśla niedobór funkcjonariuszy policji, którzy mogliby nie tylko usprawnić dochodzenia oraz walkę z handlem narkotykami i przestępczością zorganizowaną, zapewniając większe bezpieczeństwo społecznościom lokalnym, lecz również prowadzić działania prewencyjne dla młodych ludzi, co zmniejszałoby prawdopodobieństwo ich kontaktu z przestępcami i handlarzami narkotyków już we wczesnym wieku. Podkreśla w związku z tym potrzebę sprawiedliwego wynagrodzenia i należytego uznawania pracy lokalnych funkcjonariuszy organów ścigania i policji w celu zwiększenia atrakcyjności ich zawodu.

47. Z zaniepokojeniem odnotowuje mnożenie się stref bezprawia związanych z handlem detalicznym środkami odurzającymi w europejskich miastach i często zlokalizowanych wokół dużych obiektów mieszkalnictwa socjalnego. Aby zbudować i przywrócić kulturę legalności na tych obszarach, a nie tylko tymczasowo wypierać działania gangów, bardzo potrzebne są interwencje policji, ale oprócz tego zarówno władze centralne, jak i lokalne powinny opracować alternatywy dla najsłabszych ogniw łańcucha i zastąpić nielegalny porządek rozwojem obszarów miejskich sprzyjającym włączeniu społecznemu.

48. Zaznacza, że aby zapobiegać używaniu nielegalnych substancji i problemom związanym z narkomanią, konieczna jest grupa zadaniowa z udziałem wielu podmiotów, która działałaby w poszczególnych miastach w oparciu o zintegrowane podejście, propagowałaby projekty publiczno-prywatne w zakresie wymiany umiejętności i informacji, umożliwiałaby wymianę dobrych praktyk, prowadziłaby działania zapobiegawcze na dwóch płaszczyznach: wobec użytkowników nielegalnych substancji i osób potencjalnie zagrożonych, a także udzielałaby wsparcia psychologicznego rodzinom.

49. Zwraca się do Komisji o uświadomienie wszystkim państwom członkowskim potrzeby powołania takiej grupy zadaniowej we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi we wszystkich miastach, w których jej jeszcze nie ma. Celem jest stworzenie w ciągu kilku lat sieci ośrodków dla osób zagrożonych i ich rodzin, w których osoby uzależnione od nielegalnych substancji oraz ofiary siatek przestępczych mogłyby otrzymać opiekę w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego, potencjalne ofiary mogłyby dowiedzieć się więcej o zagrożeniach, a jednostki i społeczności narażone na zagrożenia uzyskiwałyby wsparcie. Podkreśla, że proponowana inicjatywa byłaby ukierunkowana zarówno na ochronę zdrowia, jak i na zapobieganie przestępstwom związanym z narkotykami oraz przyczynienie się do osłabienia siatek przestępczych.

50. Zobowiązuje się do promowania przesłanek przemawiających za organizowaniem Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Nadużywaniu Środków Odurzających i Nielegalnemu Handlowi Nimi (26 czerwca).

Współpraca międzynarodowa

51. Zgadza się z Komisją, że walka z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi wymaga współpracy z państwami i regionami, przez które przebiegają główne szlaki przemytu narkotyków, oraz że UE powinna nadal usprawniać ściganie przestępstw i współpracę sądową z państwami, których krajowe ramy prawne są nadużywane przez przestępców w celu pozostania w ukryciu lub zatajenia majątku. Podkreśla, jak ważne jest również wspieranie współpracy w zakresie ochrony środowiska, tak aby uwzględnić ekologiczne skutki produkcji narkotyków i handlu nimi, w tym wylesianie i zanieczyszczenia, oraz łagodzić te skutki.

52. Podziela zdanie Komisji co do znaczenia różnych działań dotyczących Afryki w zakresie przechwytywania dostaw i zwalczania głównych szlaków przemytu narkotyków z Ameryki Południowej.

53. Podziela zaniepokojenie rozpowszechnieniem na skalę międzynarodową narkotyków syntetycznych, które są produkowane również w Europie i stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa.

54. Zgadza się, że ponieważ nowoczesne siatki przestępcze mają charakter transgraniczny i wykorzystują luki między jurysdykcjami do kierowania handlem narkotykami oraz ukrywania i prania dochodów, niezbędna jest skuteczna współpraca z państwami trzecimi, w związku z czym należy zacieśnić już prowadzoną z nimi współpracę policyjną i sądową.

55. Podkreśla, że nawet w przypadku udanej współpracy istnieje potrzeba modernizacji ram ustawodawczych i prawnych, jak również wdrożenia narzędzi technologicznych oraz nowych form komunikacji w terenie, aby zacieśnić współpracę społeczności lokalnych.

56. Z zadowoleniem przyjmuje wszystkie inicjatywy współpracy z różnymi krajami Ameryki Łacińskiej oraz międzynarodowe umowy o współpracy sądowej z Eurojustem.

57. Aprobuje przystąpienie UE do zainicjowanej przez USA światowej koalicji na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom związanym z narkotykami syntetycznymi, która może poprawić globalne zdolności w zakresie nadzoru.

Bruksela, dnia 20 czerwca 2024 r

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

_____